

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม แต่การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและมั่นคงนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ "มนุษย์" นั่นเอง และการพัฒนามนุษย์เป็นเรื่องละเอียดอ่อน สลับซับซ้อนและจะต้องใช้เวลานาน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณลักษณะที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ ในการดำเนินการพัฒนา หมายความว่า จะต้องอาศัยคนที่มีคุณภาพสูง ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนมีคุณภาพสูงได้ก็คือ "การศึกษา" การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าในการพัฒนาประเทศ การให้การศึกษาก็จะเป็นการสร้างและเตรียมกำลังคนให้พร้อมที่จะพัฒนาประเทศ และผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการศึกษาก็คือ "ครู" เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทในด้านการอบรมสั่งสอน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ในตัวผู้เรียน ถ้าปราศจากครูที่มีความรู้ความสามารถแล้ว แม้จะมีหลักสูตรดีหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยเพียงใดก็ตาม การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้นการศึกษาจะพาหนะที่ดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์นั้น ผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษาจะต้องพัฒนาตัวครูและวิชาชีพครูให้ก้าวหน้ามีคุณภาพสูงด้วย

สถาบันราชภัฏเลย เดิมใช้ชื่อว่าวิทยาลัยครูเลย เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสังกัดสำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2516 โดยทำการก่อสร้าง ณ บริเวณทุ่งชุมทอง อยู่ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 4 ถึง 5 จากจังหวัดเลยไปยังอำเภอเชียงคาน (ระหว่างหมู่บ้านก้านิเดเพชรกับหมู่บ้านปากภู) เริ่มรับนักศึกษาเข้าเรียนรุ่นแรกในปีการศึกษา 2519 ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ. และได้รับคัดเลือกส่งมาเรียนโดยสภาดาบพล จำนวน 640 คน มีอาจารย์ที่ย้ายมาจากวิทยาลัยครูอุดรธานี, วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม, วิทยาลัยครูนครสวรรค์ และอาจารย์บรรจุใหม่ รวมทั้งสิ้น 47 คน ต่อมาสถาบันราชภัฏเลยได้ค่อย ๆ เจริญเติบโตและพัฒนาความก้าวหน้าขึ้นทุกด้าน ในปีการศึกษา 2520 มีนักศึกษาระดับ ป.กศ. 1,200 คน ปีการศึกษา 2521 ได้เริ่มเปิดสอนระดับ ป.กศ.

ชั้นสูง มีนักศึกษาประมาณ 500 คน ปีการศึกษา 2522 ได้เริ่มรับนักศึกษาในโครงการ  
ฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อ.ค.ป.) รุ่นที่ 1 โดยเปิดศูนย์ฝึกอบรม  
ในเขตจังหวัดเลยและจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 ศูนย์ และได้พิจารณาขยายให้เหลือ 2 ศูนย์  
ในปีการศึกษา 2524 การจัดการศึกษา อ.ค.ป. ได้ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี จนถึงรุ่นสุดท้ายคือ  
รุ่นที่ 8 ซึ่งรับเข้าเรียนในปีการศึกษา 2528 โดยเปิดศูนย์การศึกษาจังหวัดเลย ที่สถาบันราชภัฏ  
เลย และศูนย์จังหวัดขอนแก่น ที่โรงเรียนกัลยาณวัตร และโรงเรียนสนามบิน การจัดการศึกษา  
อ.ค.ป. จัดการศึกษาทั้งระดับ ป.กศ. ชั้นสูงและระดับปริญญาตรี (ค.บ.) ส่วนการจัดการศึกษา  
ภาคปกติได้เริ่มรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีครั้งแรกในปีการศึกษา 2523 (วิชาเอกภาษาไทย)  
ในปีการศึกษา 2538 ได้เริ่มรับนักศึกษาในสาขาวิชาการอื่น (นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู)  
ทั้งระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529 เป็นต้นมา โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา  
ประจำการได้เปลี่ยนเป็นโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) และได้  
เปิดสอนในสาขาวิชาการต่าง ๆ 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์  
และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (เฉพาะระดับอนุปริญญา) ปีการศึกษา 2530 ได้เริ่มใช้หลักสูตร  
วิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา พ.ศ.2530 และใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2528  
ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2531 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ จนถึงปัจจุบันได้จัด  
การศึกษาถึงระดับปริญญาตรีครบทั้ง 3 สาขาวิชาดังกล่าว

เนื่องจากสถาบันราชภัฏเลย (วิทยาลัยครูเลย) ได้ผลิตบัณฑิตตามโครงการ กศ.บป.  
สำเร็จไปแล้วหลายรุ่น ปัจจุบันเป็นรุ่นที่ 12 แต่ยังไม่มีการวิจัยหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วว่า  
ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร และได้นำเอาความรู้ไปใช้ให้  
เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการ  
กศ.บป. โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประม  
ศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2537-2538 ของ  
สถาบันราชภัฏเลย เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารได้พิจารณาเป็นแนวทางปรับปรุงพฤติกรรมบัณฑิต  
ปรับปรุงหลักสูตร และแผนการเรียนการสอน เพื่อจะส่งผลไปสู่การปฏิบัติที่เกิดประสิทธิภาพใน  
โอกาสต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1) เพื่อติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สังเกตได้ ได้แก่

- (1) ด้านการสอนและการวัดผล
- (2) ด้านการปฏิบัติตนต่อนักเรียน
- (3) ด้านคุณธรรมและการพัฒนาตนเอง
- (4) ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานทั่วไป

2) เพื่อศึกษาการนำผลการศึกษาไปใช้ให้เป็นประโยชน์

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อวัตถุประสงค์ของโครงการ กศ.บป.

## 1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่ในขอบเขตดังนี้

ก. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น

2) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น

3) กลุ่มเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น

ข. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) ตัวแปรอิสระของบัณฑิต ได้แก่ จังหวัด เพศ อายุราชการ และขนาดของโรงเรียนของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น โดยครอบคลุมพฤติกรรม 4 ด้าน คือ

- (1) ด้านการสอนและการวัดผล
- (2) ด้านการปฏิบัติตนต่อนักเรียน
- (3) ด้านคุณธรรมและการพัฒนาตนเอง
- (4) ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานทั่วไป

#### 1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะบัณฑิต จะต้องเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่นเท่านั้น
- 2) ผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นผู้บริหารโรงเรียนของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่นเท่านั้น และจะต้องปฏิบัติงานอยู่ร่วมกัน ตั้งแต่ก่อนไปศึกษาต่อตามโครงการ กศ.บป. จนถึงปัจจุบัน
- 3) ผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะเป็นผู้ร่วมงาน จะต้องเป็นเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538

ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และ จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น และจะต้องปฏิบัติงานอยู่ร่วมกัน ตั้งแต่ก่อนไปศึกษาต่อตามโครงการ กศ.บป. จนถึงปัจจุบัน

### 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) การติดตามบัณฑิต หมายถึง การติดตามดูพฤติกรรมของบัณฑิตเกี่ยวกับด้านการสอน และการวัดผลด้านการปฏิบัติตนต่อนักเรียน ด้านคุณธรรมและการพัฒนาตนเอง ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานทั่วไป และการนำผลการศึกษาไปใช้ให้เป็นประโยชน์
- 2) บัณฑิต หมายถึง ข้าราชการครูที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีตามโครงการ กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2537-2538 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น
- 3) เพื่อนร่วมงาน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับบัณฑิต และมีส่วนร่วมในกลุ่มหรือทีมงานเดียวกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันในด้านหน้าที่การงาน
- 4) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาราชการ ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย และ จังหวัดขอนแก่น ที่มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต
- 5) โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย และจังหวัดขอนแก่น แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ
  - (1) โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา
  - (2) โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ขึ้นไป และไม่เกิน 300 คน
  - (3) โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป
- 6) อำเภอ หมายถึง อำเภอรวมทั้งกิ่งอำเภอ
- 7) อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาที่เข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการของบัณฑิตติดต่อกัน ไม่ขาดช่วง จำแนกเป็น

- (1) 1-10 ปี
- (2) 11-20 ปี
- (3) 21-30 ปี
- (4) 31 ปีขึ้นไป

8) ค่าย่อชื่อของหน่วยงานและโครงการที่เกี่ยวข้อง

- (1) สปจ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- (2) สปอ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- (3) กศ.บป. หมายถึง โครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ

#### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูล ให้ผู้บริหารสถาบันราชภัฏเลย ได้ใช้เป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร และแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และหน่วยงานที่จะใช้บัณฑิต

2) ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลยและจังหวัดขอนแก่น ได้ทราบผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตแล้วนำไปพัฒนาหาวิธีปรับปรุงแก้ไขต่อไป